

¿Y la europea?

written by Roger San Millán | 11 de juliol de 2016

El passat 28 de juny, el President de l'Assemblea Nacional Catalana, durant una entrevista al programa l'Oracle de Catalunya Ràdio, afirmà solemnement que “ ... cap formació independentista (que es van presentar a les passades eleccions del Parlament de Catalunya) portava la DUI (al seu programa), cap!!...”

Una afirmació d'aquest abast mereixeria ser rebatuda, però no és l'objecte d'aquest escrit. L'Estat espanyol, malgrat l'afirmació del Sr. Sánchez, no ho va entendre de la mateixa i, prova d'això, va encarregar al cap de l'assessoria jurídica del Ministeri d'Exteriors, durant els dies previs a la celebració de les eleccions del 27 de setembre de 2015, una argumentació jurídica de la inviabilitat d'una hipotètica DUI “como consecuencia directa del planteamiento realizado por la candidatura que aboga por iniciar un proceso hacia la Independencia”.

El Sr. José Martín y Pérez de Nanclares, cap de l'assessoria jurídica internacional del Ministeri d'Afers exteriors i Cooperació del Govern del Regne d'Espanya i catedràtic de Dret internacional Públic de la Universitat de Salamanca, va elaborar unes “reflexions” jurídiques al voltant d'una eventual DUI per defensar la tesi de la seva il·legalitat.

Prova evident de la manca de credibilitat argumental d'algunes de les afirmacions recollides al document, el cap de l'assessoria jurídica del Ministeri, en el seu primer paràgraf, es veia en la necessitat d'indicar que “Las opiniones vertidas en este trabajo se realizan a título personal del autor y, en modo alguno, pueden ser atribuidas a la institución para la cual trabaja en este momento”. Tot i això, ara com ara, aquest escrit, està disponible des de la web del Ministeri d'Exteriors espanyol.

Arguments jurídics contra la DUI i contraarguments:

1. **No existeix el “ Dret a la secessió” dintre de l’ordenament jurídic espanyol.**

Aquest argument queda refutat per les desenes de nous estats independents, reconeguts internacionalment malgrat que l’estat del qual es van independitzar no els reconeixia el dret a la secessió.

2. **El principi de “Integritat territorial” reconegut en dret espanyol i internacional fa impossible una DUI.**

Aquest argument queda refutat clarament al dictamen de la Cort internacional de Justícia (CIJ) referent a Kosovo, on indica clarament que aquest principi “es limita a l’esfera de les relacions entre estats” per evitar l’intent d’ocupació violenta de territoris pertanyents a altres estats.

3. **Inaplicabilitat del principi de “Lliure determinació dels pobles” a Catalunya per no tractar-se d’un procés descolonitzador o “annexionat per conquesta, dominació estrangera o ocupació; i pobles oprimits per violació massiva i flagrant dels seus drets”.**

Aquest argument queda clarament rebut en el document elaborat l’any 2014 per l’Institut d’Estudis autonòmics sota el títol “Fòrum sobre el dret a decidir”. Aquest argument, és, però, irrellevant a l’efecte de rebatre la legitimitat d’una DUI, ja que la CIJ no l’esmenta com a requisit legitimador per a la Declaració Unilateral d’Independència.

4. **Prohibició general de reconeixement internacional d’un Estat nascut de forma contrària a Dret.**

Aquest argument queda clarament rebut quan la CIJ, en el seu dictamen consultiu de 2008 va dictaminar que les DUI no eren

contràries al Dret internacional. Com a conseqüència de no ser contraris a Dret, Kosovo ja ha pogut ser acceptat com a membre de la FIFA, la UEFA, reconegut per 111 països, i, inclús Sèrbia, el passat mes d'agost de 2015, va signar un acord de reconeixement inicial mutu en aspectes sectorials.

5. El dictamen de la Cort internacional de Justícia no és aplicable a contextos democràtics i pacífics.

Les "reflexions" del Sr. Martín, consideren que la declaració d'Independència de Kosovo no és contrària a dret internacional perquè havia estat objecte "d'atrocitats contràries als més elementals postulats de dret internacional". Això, afirmat pel sr. Martín en una nota a peu de pàgina i no en el document en si ja predefineix la seva consciència que aquest argument no només era fals. Era un argument que no podia sostenir en el text de les seves "reflexions" per ser una total i matussera invenció.

El cap de l'assessoria jurídica del Ministeri, malgrat afirmar que amb aquests arguments n'hi hauria prou per afirmar que una DUI seria totalment inviable, veu necessari entrar a valorar les conseqüències d'un succés impossible. Seria el que es podria definir com a ciència-ficció política.

Reconeix, curiosament de nou, que allò que és impossible ha estat abordat per la jurisprudència internacional i reconeix que no s'ha eliminat la "gran incertesa i casuisme" respecte de la vigència d'alguns Tractats internacionals signats per l'estat predecessor. En canvi, considera clar que, a falta d'acord, el dret internacional preveu la transmissió del deute i dels actius en una "proporció equitativa" i esmenta l'article 17 de la Convenció de 1983 per concloure que caldria assignar els actius de l'estat situats a Catalunya, a la nova hipotètica República catalana.

Curiós, em permeto la insistència, que reconegui, entri en el fons i en la forma de com s'ha de repartir el deute d'una

situació que considera inviable i il·legal.

6. Impossibilitat de permanència automàtica a la UE en cas d'Independència.

L'anàlisi directa i realista per rebatre aquest argument el va aportar Alfons López Tena, notari, vocal del CGPJ i diputat al Parlament de Catalunya de 2010 al 2012, quan al setembre de 2013 va escriure l'article ["Catalunya Independent i UE"](#).

Hi distingeix tres àmbits:

- Euro. L'autor recorda que l'ús d'una moneda no va lligada amb la pertinença al territori. Així, Andorra utilitza els euros, en pot emetre, i no forma part de la UE.
- Lliure circulació de mercaderies, capitals, serveis i persones. En ser un dret que ja tenen els ciutadans de Catalunya, en tant que espanyols, només podríem perdre aquests drets en cas d'unanimitat de la totalitat d'estats membres de la UE.
- Institucions europees. L'autor sosté que Catalunya no formaria part, en una fase inicial, de les institucions pròpies de la UE. És en aquest punt en què el cap de l'assessoria jurídica del Ministeri faria l'única afirmació no tendenciosa.

7. Una DUI faria perdre la nacionalitat espanyola i, per tant, l'europea.

En aquest apartat, el sr. Martín aprofita per insinuar que una eventual declaració d'independència implicaria la pèrdua de la nacionalitat espanyola i, per tant, "... la ciudadanía europea existe como consecuencia directa de ostentar la nacionalidad de un Estado miembro de la Unión. Así, si se pierde la

nacionalidad, se pierde el vínculo con la ciudadanía europea.”

Aquest article, potser, va generar en Mariano Rajoy el famós error conegut com a “ Y la europea??”, en oblidar, com el seu cap de l’assessoria jurídica del Ministeri d’Exteriors que l’article 11 de la seva constitució afirma solemnement que: “ Ningún español de origen podrá ser privado de su nacionalidad”.

El president espanyol en funcions devia llegir les reflexions del cap de l’assessoria del Ministeri sense adonar-se que no era un informe seriós, amb membret oficial. Era un document propagandista redactat en període electoral i amb voluntat de generar dubtes i incerteses.

Siguem rigorosos a l’hora de rebatre propaganda i no dubtem de les nostres pròpies capacitats. Part de la nostra fortalesa està a saber que la unilateralitat pot ser legítima, democràtica i legal.